

متن کامل زمینه‌روانشناسی

هیلاگارد

نویسندگان:

ریتا ال. اتکینسون

ریچارد سی. اتکینسون

ادوارد ای. اسمیت

داریل ج. بسم

سوزان نولن - هوکسما

مترجمان:

دکتر محمدنقی براهنی

دکتر بهروز بیرشک

مهرداد بیک

دکتر رضا زمانی

دکتر سعید شاملو

دکتر مهرناز شهرآرای

دکتر یوسف کریمی

نیسان گاهان

مهدی محی‌الدین

دکتر کیانوش هاشمیان

www.faragfir.net

www.faragir.net

زمینه روان‌شناسی هیلگارد / نویسندگان ریتا ال. اتکینسون... [و دیگران]؛ مترجمان محمدنقی براهنی... [و دیگران]؛
به‌یرواستاری محمدنقی براهنی. - تهران: رشد، ۱۳۸۵.

ISBN 964 - 7537 - 89 - 1

۷۶۸ ص. مصور، جدول.

Hilgard's introduction to psychology, 13 th ed. 2000 عنوان اصلی: فهرست‌نویسی براساس اطلاعات فیپا.

واژه‌نامه ص. ۷۱۷. کتابنامه. ص ۷۳۳.

۱. روان‌شناسی. الف. اتکینسون، ریتا، Atkinson, Rita L. ب. هیلگارد، ارنست رویکوت، ۱۹۰۴ - م. Hilgard.

Ernest Ropiequet. ج. براهنی، محمدنقی، ۱۳۸۱ - ۱۳۸۱، مترجم. د. عنوان.

۸۴ - ۳۴۷۳۱ م

کتابخانه ملی ایران

الف ۱۳۸۵

۱۵۰.

BF ۱۲۱ / ۵۹ ز ۸۲

حق چاپ محفوظ است

www.faragir.net

زمینه‌ی روانشناسی هیلگارد

«ویراست جدید»

www.faragir.net

زمینه‌ی روانشناسی هیلگارد

«ویراست جدید»

نویسندگان

● ریتا ال. اتکینسون

(دانشگاه کالیفرنیا، سان دیه‌گو)

● ریچارد سی اتکینسون

(دانشگاه کالیفرنیا، سان دیه‌گو)

● ادوارد ای. اسمیت

(دانشگاه میشیگان)

● داریل ج. بم

(دانشگاه کرنل)

● سوزان نولن - هوکسما

(دانشگاه میشیگان)

مترجمان

● دکتر محمدنقی براهنی

● دکتر بهروز بیرشک

● مهرداد بیک

● دکتر رضا زمانی

● دکتر سعید شاملو

● دکتر مهرناز شهرآرای

● دکتر یوسف کریمی

● نیسان گاهان

● مهدی محی‌الدین

● دکتر کیانوش هاشمیان

ویراستار: دکتر محمدنقی براهنی

انتشارات رشد

www.faridnet

زمینه‌ی روانشناسی هیلگارد «ویراست جدید»

نویسندگان

- زیتا آل. اتکینسون • ریچارد سی. اتکینسون • ادوارد ای. اسمیت
- داریل ج. بم • سوزان نولن - هوکسما

مترجمان

- دکتر محمدنقی براهنی • دکتر بهروز بیرشک • مهرداد بیک
- دکتر رضا زمانی • دکتر سعید شاملو • دکتر مهرانز شهرآرای
- دکتر یوسف کریمی • نیسان گاهان • مهدی محی‌الدین • دکتر کیانوش هاشمیان

ویراستار: دکتر محمدنقی براهنی

چاپ نهم: زمستان ۱۳۸۷ - شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه
چاپ اول: (ویراست جدید)، زمستان ۱۳۸۴
حروفچینی: ماندگار - صفحه‌آرا: صبورا شمسانی
چاپ و صحافی: آربین
مدیر تولید: مختار صحرانی

انتشارات رشد

مرکز نشر و پخش کتابهای روان‌شناسی و تربیتی

ساختمان مرکزی: خیابان انقلاب، خیابان شهیدای راندرمیری، بین خیابان دانشگاه و خیابان انوریجان، شماره ۸۹، تلفن: ۶۶۴۰۲۲۰۶
فروشگاه: خیابان انقلاب، روبروی درب اصلی دانشگاه تهران، شماره ۱۳۴۶، تلفن: ۶۶۴۹۸۲۸۶ - دورنگار: ۶۶۴۹۷۱۸۱

پیشگفتار ناشر

استقبال پرشور و شوق‌انگیز دانشجویان و اساتید محترم دانشگاهها از کتاب زمینه روانشناسی ترجمه مرحوم دکتر محمدنقی براهنی و همکاران که آن را به چاپ بیست و دوم و شمارگان تراکمی بیش از صد هزار نسخه رسانده است، ناشر را بر آن داشت که ویراست‌های بعدی کتاب مزبور را نیز جهت چاپ و نشر آماده سازد. بنابراین براساس آخرین ویراست کتاب و دستنوشته‌هایی که در اختیار انتشارات رشد قرار گرفته بود و نیز آنچه بعداً تحویل گردید، کار آماده‌سازی کتاب آغاز شد.

با این حال، به دلایل مختلف، چاپ این ویراست تازه کتاب زمینه روانشناسی با تأخیر همراه شد که اساساً ناشی از عوامل بیرون از اختیار انتشارات بود که از دلایل آن ضایعه درگذشت دکتر براهنی در رأس این عوامل قرار داشت. در این باره یادآوری همین نکته بس که در چاپ‌های قبلی کتاب، وجود استاد گره‌گشای بسیاری از پیچیدگی‌ها، مضیقه‌ها و نارسایی‌های اعم از پیش‌بینی‌شدنی و غیرمنتظره بود، اما فقدان ایشان ما را و همگان را، از نعمت آن وجود سخت‌کوش و نکته‌بین محروم ساخت.

بر صاحبان خرد و کسانی که با روند چاپ و نشر کتب وزین و معتبر علمی آشنا هستند به‌خوبی روشن است که پردازش، یکسان‌سازی و هماهنگی متن کتابی همچون زمینه روانشناسی با ترجمه جمعی از اساتید برجسته این رشته که هر یک نیز سبک و سیاقی خاص خود در برگردان متن اصلی به

فارسی دارند، کاری بود بس عظیم و طاقت‌فرسا که با وجود و حضور مرحوم دکتر براهنی و تلاش مجذانه و صبر و حوصله بی‌مثال ایشان در انجام تام و تمام کار و تحویل اثری ناب و خالص به دانشجویان و اساتید گرانقدر، میسر و ممکن می‌گردید. بنابراین فقدان ایشان از این جهت نیز همانند دیگر جنبه‌ها، ضایعه‌ای بی‌بدیل بود؛ چه نخستین گام در راه چاپ ویراسته‌های بعدی کتاب، یافتن فرد مناسبی بود تا با برخورداری از همان دقت نظر و همت و رعایت همان ملاحظات روانشاد دکتر براهنی بتواند این مهم را به سامان رساند.

آنچه به قلم توانا و بخته‌ی مرحوم براهنی در اختیار بود و نکته‌سنجی‌ها و باریک‌بینی‌های او، همه و همه مدت‌ها ناشر، مترجمان و نزدیکان ایشان را با این تردید و صرافت دچار کرده بود که مبادا مراحل باقیمانده کار آن‌گونه که شایسته و درخور نام و آوازه‌ی وی بود، محقق و عملی نگردد. از سوی دیگر این نگرانی نیز وجود داشت که رهاکردن حاصل مرارت‌های دوران پایانی زندگانی پرکار آن استاد فرهیخته به یک معنا وانهادن عرصه به فرصت‌طلبانی باشد که نه دل در گروی دانش و بویژه روانشناسی دارند و نه سودای ارتقای علمی دانشجویان را.

باری، هم ناشر و هم مترجمان، رهاسازی حاصل تلاش‌های شادروان براهنی را غفلتی دور از انصاف و ضایعه‌ای برای جامعه علمی کشور می‌دانستند و هرچند قرارگرفتن در جایگاه ایشان را کاری نه چندان خرد می‌دانستند، اما پس از رایزنی‌ها و مشورت‌های عدیده و به‌ویژه پس از کسب موافقت سرکار خانم دکتر نسرین براهنی فرزند آن مرحوم و نماینده خانواده، سرانجام مقرر شد تا کار بر زمین مانده کتاب زمینه روانشناسی توسط یار و همکار دور و دیر آن شادروان، یعنی جناب آقای نیسان گاهان که خود از جمله مترجمان کتاب بوده و از نزدیک با مرحوم دکتر براهنی حشر و نشر داشتند پیگیری و به سرانجام رسد. ایشان نیز به حق در این باره از هیچ کوششی دریغ نداشتند و ناشر وظیفه خویش می‌داند از زحمات و تلاش مسئولانه آقای گاهان در این باره تقدیر و تشکر نماید.

آنچه که هم‌اینک در محضر خوانندگان ارجمند، دانشجویان گرامی و اساتید محترم قرار دارد، ترجمه آخرین متن موجود کتاب زمینه روانشناسی در زمان حیات خود مرحوم دکتر براهنی است که در دسترس ایشان بوده و در این باره ذکر دو نکته ضروری است.

اول) یکی از نارسایی‌های موجود در چاپ‌های پیشین زمینه روانشناسی، انتشار آن در دو مجلد مجزا بود. این کار که بنا به ضرورت‌هایی صورت گرفت، موجب شده بود تا بسیاری از مطالب پراهمیت و لازم که اشراف بر آنها برای دانشجو و استاد ضروری می‌نمود از جمله دسترسی به منابع، واژه‌نامه پایانی، نمایه‌ها و... به جلد دوم منحصر گردد. خوشبختانه با تلاش همکاران ما، این نارسایی برطرف گردید و کتاب اینک همچون اصل انگلیسی آن در یک مجلد در اختیار خواننده قرار می‌گیرد.

دوم) مرحوم دکتر محمدنقی براهنی در آماده‌سازی آثار علمی، همواره نکته‌سنجی‌ها و باریک‌بینی‌هایی زاید بر وصف داشت و برای پالودن هر گونه کمی و کاستی مخصوصاً از کتاب حاضر از هیچ کوششی فروگذار نمی‌کرد. آنچه به‌ویژه برای ایشان حایز اهمیت بسیار بود، آگاهی از دیدگاه‌ها و نقطه‌نظرات دانشجویان و اساتید محترم بود. بنابراین به همان ترتیب، ناشر و مترجمان نیز آماده دریافت نظرات اصلاحی و تکمیلی خوانندگان ارجمند می‌باشند.

بی‌تردید چاپ و نشر کتاب زمینه روانشناسی در نزدیک به دو دهه پیش نقطه عطف و تحولی در حیطه روانشناسی کشور بود. این مهم جز با تلاش مستمر دکتر براهنی ممکن نمی‌شد. اینک برای نخستین بار است که ویراستی تازه از کتاب، بی‌حضور ایشان منتشر می‌گردد. امیدواریم که این آخرین اثر که ثمره سالیان دراز تلاش مستمر علمی و تحقیق و پژوهش اوست، مناسب و درخور نام و آوازه و صیّت و سنت ایشان باشد.

فهرست

۴۶	○ رفتارگرایی.....	۹	پیشگفتار ناشر.....
۴۷	○ روانشناسی گشتالت.....	۱۱	فهرست.....
۴۷	○ روانکاوی.....	۱۹	پیشگفتار متن فارسی (ویراست سوم).....
۴۷	○ تحولات نوین.....	۲۱	پیشگفتار متن فارسی (ویراست دوم).....
۴۸	● رویکردهای معاصر در روانشناسی.....	۲۳	پیشگفتار متن فارسی (ویراست اول).....
۴۹	○ رویکرد زیست‌شناختی.....	۲۷	پیشگفتار نویسندگان بر آخرین ویراست.....
۴۹	○ رویکرد رفتاری.....	۳۱	پیشگفتار ویراست دوازدهم متن انگلیسی.....
۵۰	○ رویکرد شناختی.....	۳۳	سخنی با دانشجو.....
۵۰	○ رویکرد روانکاوی.....		
۵۱	○ رویکرد پدیدارشناختی.....		
۵۱	○ پیوند رویکردهای روانشناختی با رویکردهای زیست‌شناختی.....		
۵۲	● شیوه‌ی پژوهش در روانشناسی.....		
۵۲	○ فرضیه‌سازی.....		
۵۳	○ آزمایش.....		
۵۵	○ روش همبستگی.....		
			بخش اول: روانشناسی کوششی علمی و انسانی ۳۷
			فصل اول: ماهیت روانشناسی (دکتر محمدنقی براهتی) ۳۹
			● گستره‌ی روانشناسی..... ۴۲
			● خاستگاههای تاریخی روانشناسی..... ۴۴
			○ فطری‌نگری در برابر تجربه‌گرایی..... ۴۴
			○ آغاز روانشناسی علمی..... ۴۵
			○ ساخت‌گرایی و کارکردگرایی..... ۴۵

۱۰۷	○ شنوایی
۱۰۷	○ چشایی و بویایی
۱۰۷	○ یادگیری و حافظه
۱۰۹	● رشد شناختی در دوران کودکی
۱۰۹	○ نظریه‌ی مرحله‌ی پیاژه
۱۱۲	○ نقد نظریه پیاژه
۱۱۴	○ سایر دیدگاه‌ها
۱۱۶	○ رشد قضاوت اخلاقی
۱۱۸	● شخصیت و رشد اجتماعی
۱۱۹	○ خلق و خو
۱۲۰	○ رفتار اجتماعی اولیه
۱۲۱	○ دلبستگی
۱۲۴	○ دلبستگی و رشد بعدی
۱۲۵	● مرزهای پژوهش روانشناختی:
۱۲۵	● اثرات مراقبت‌های روزانه (مهدکودک)
۱۲۶	○ هویت جنسیتی و نقش‌آموزی جنسیتی
۱۳۰	● رشد نوجوان
۱۳۳	● بحث روز روانشناسی:
۱۳۳	● والدین هر رشد فرزندان خود چقدر نقش دارند؟
۱۳۴	● چکیده‌ی فصل
۱۳۶	● اصطلاحات اصلی فصل
۱۳۶	● پرسشهایی برای تأمل
۱۳۶	● منابعی برای مطالعه‌ی بیشتر

بخش سوم: هشیاری و ادراک ۱۳۷

فصل چهارم: فرایندهای حسی (دکتر رضا زمانی) ۱۳۹

۱۴۲	● ویژگیهای مشترک دستگاههای حسی
۱۴۲	○ حساسیت
۱۴۵	○ رمزگردانی حسی
۱۴۷	● حس بینایی
۱۴۷	○ نور و بینایی
۱۴۸	○ دستگاه بینایی
۱۵۰	○ دید نور
۱۵۲	○ دید طرح
۱۵۳	○ دید رنگ
۱۵۹	● حس شنوایی
۱۵۹	○ امواج صوتی
۱۶۰	○ دستگاه شنوایی
۱۶۱	○ شنیدن شدت صوت
۱۶۲	○ شنیدن زیر و بمی صوت
۱۶۳	● مرزهای پژوهش روانشناختی:
۱۶۳	● گوش و چشم مصنوعی
۱۶۵	● حسهای دیگر
۱۶۵	○ بویایی
۱۶۷	○ چشایی
۱۶۸	○ فشار و دما

۵۷	○ مشاهده
۵۸	● مرزهای پژوهش روانشناختی:
۵۸	● رویکردهای میان‌رشته‌ی
۶۰	○ ملاحظات اخلاقی در پژوهش‌های روانشناختی
۶۱	● بحث روز روانشناسی:
۶۱	● آیا آدمی طبیعتاً خودخواه است؟
۶۳	● رشته‌های تخصصی روانشناسی
۶۴	● چکیده‌ی فصل
۶۵	● اصطلاحات اصلی فصل
۶۵	● پرسشهایی برای تأمل
۶۵	● منابعی برای مطالعه‌ی بیشتر

بخش دوم: فرایندهای زیستی و رشدی ۶۷

فصل دوم: مبانی زیست‌شناختی روانشناسی (تیسان گاهان) ۶۹

۷۱	● نورونها، آجرهای بنای دستگاه عصبی
۷۳	○ پتانسیل عمل
۷۴	○ انتقال سیناپسی
۷۵	○ پیک عصبی
۷۷	● سازمان دستگاه عصبی
۷۷	○ بخش‌های دستگاه عصبی
۷۷	● مرزهای پژوهش روانشناختی:
۷۷	● روانشناسی ملکولی
۷۹	○ سازمان مغز
۷۹	○ هسته‌ی مرکزی
۸۱	○ دستگاه کناری (لیمبیک)
۸۲	○ مخ
۸۴	○ تصویرهای مغز زنده
۸۵	○ ناقرینگی‌های مغز
۸۸	○ زبان و مغز
۹۰	○ دستگاه عصبی خودمختار
۹۰	● دستگاه غده‌های درون‌ریز
۹۱	● تأثیرات وراثت بر رفتار
۹۲	○ کروموزومها و ژن‌ها
۹۳	○ ژن‌های وابسته به جنسیت
۹۳	○ بررسی نقش وراثت در رفتار
۹۶	● بحث روز روانشناسی:
۹۶	● پرخاشگری آدمی: برخاسته از عوامل زیستی است یا محیطی؟
۹۷	● چکیده‌ی فصل
۹۸	● اصطلاحات اصلی فصل
۹۸	● پرسشهایی برای تأمل
۹۹	● منابعی برای مطالعه‌ی بیشتر

فصل سوم: رشد روانی (دکتر مهرناز شهرآرای) ۱۰۱

۱۰۳	● سرشت و تربیت
۱۰۵	● مراحل رشد
۱۰۶	● توانایی‌های نوزاد
۱۰۶	○ بینایی

۲۱۹	○ مراحل خواب	۱۶۹	○ درد
۲۲۱	○ نظریه‌ی خواب	۱۷۲	بحث روز روانشناسی:
۲۲۲	○ اختلال‌های خواب	۱۷۲	برای درمان درد مزمن آیا می‌توان شبه‌افیونها را به‌کار برد؟
۲۲۴	○ رؤیا	۱۷۴	● چکیده‌ی فصل
۲۲۵	○ نظریه‌های مربوط به خواب همراه با رؤیا	۱۷۵	● اصطلاحات اصلی فصل
۲۲۶	مرزهای پژوهش روانشناختی:	۱۷۵	● پرسشهایی برای تأمل
۲۲۶	تحکیم حافظه در خواب آر بی ام	۱۷۵	● منابعی برای مطالعه‌ی بیشتر
۲۲۷	● مراقبه	فصل پنجم: ادراک (مهرداد بیک) ۱۷۷	
۲۲۸	● هیپنوتیسم	۱۸۰	مرزهای پژوهش روانشناختی:
۲۲۸	○ ایجاد هیپنوتیسم	۱۸۰	تسکین درد، در دستی که دیگر وجود ندارد
۲۲۹	○ تقنین هیپنوتیسمی	۱۸۰	● تقسیم‌کار در مغز
۲۳۱	○ ناظر پنهان	۱۸۰	● قشر بینایی
۲۳۲	● داروهای روانگردان	۱۸۲	دستگاه‌های بازشناسی و مکان‌یابی
۲۳۴	○ داروهای کندکننده (کندسازها)	۱۸۳	● مکان‌یابی
۲۳۶	○ مواد افیونی	۱۸۳	○ جداسازی اشیاء
۲۳۸	○ داروهای محرک	۱۸۵	○ ادراک فاصله
۲۳۹	○ داروهای توهم‌زا	۱۸۷	○ ادراک حرکت
۲۴۰	○ شاهبانگان	۱۸۹	● بازشناسی
۲۴۱	● پدیده‌های فرا روانی	۱۸۹	○ نخستین مرحله‌های بازشناسی
۲۴۲	○ شواهد آزمایشی	۱۹۱	○ مراحل بعدی بازشناسی
۲۴۳	○ محابله بر سر شواهد	۱۹۳	○ بازشناسی اشیای معمولی و پردازش نزولی
۲۴۵	○ شواهد داستان‌گونه	۱۹۵	○ فروپاشی بازشناسی
۲۴۵	○ تردید درباره پدیده‌های فرا روانی	۱۹۶	● توجه
۲۴۶	بحث روز روانشناسی:	۱۹۷	○ نگاه‌کردن و گوش‌دادن انتخابی
۲۴۶	چه عواملی موجب احساس خواب می‌شود؟	۱۹۸	○ پدیده‌های عصب‌شناختی توجه
۲۴۸	● چکیده‌ی فصل	۱۹۹	● ثبات ادراکی
۲۴۹	● اصطلاحات اصلی فصل	۱۹۹	○ ثبات درخشندگی و رنگ
۲۴۹	● پرسشهایی برای تأمل	۲۰۰	○ ثبات شکل و مکان
۲۴۹	● منابعی برای مطالعه‌ی بیشتر	۲۰۰	○ ثبات اندازه
بخش چهارم: یادگیری، به‌خاطر آوردن، و اندیشیدن ۲۵۱		۲۰۲	● رشد ادراک
فصل هفتم: یادگیری و شرطی‌سازی (دکتر رضا زمانی) ۲۵۳		۲۰۳	○ تمیز ادراکی در نورادان
۲۵۵	● یادگیری از دیدگاه‌های گوناگون	۲۰۵	○ پرورش با تحریک کنترل‌شده
۲۵۶	● شرطی‌سازی کلاسیک	۲۰۷	بحث روز روانشناسی:
۲۵۶	○ آزمایش‌های پاولف	۲۰۷	رشد ادراک آیا فرایندی فطری است یا اکتسابی؟
۲۵۸	○ پدیده‌ها و کاربردها	۲۰۹	● چکیده‌ی فصل
۲۶۰	○ پیش‌بینی‌پذیری و عوامل شناختی	۲۱۰	● اصطلاحات اصلی فصل
۲۶۱	○ محدودیتهای زیست‌شناختی	۲۱۰	● پرسشهایی برای تأمل
۲۶۳	● شرطی‌سازی عامل	۲۱۰	● منابعی برای مطالعه‌ی بیشتر
۲۶۳	○ قانون اثر	فصل ششم: هشیاری (مهدی محی‌الدین) ۲۱۳	
۲۶۴	○ آزمایش‌های اسکینر	۲۱۵	● چهره‌های هشیاری
۲۶۶	○ پدیده‌ها و کاربردها	۲۱۶	○ هشیاری
۲۶۹	○ شرطی‌سازی آزارنده	۲۱۷	○ خاطره‌های نیمه‌هشیار
۲۷۰	○ کنترل و عوامل شناختی	۲۱۷	○ ناهشیاری
۲۷۱	○ محدودیتهای زیست‌شناختی	۲۱۸	○ خودکاری و تجزیه‌ی هشیاری
۲۷۲	● یادگیری پیچیده	۲۱۹	● خواب و رؤیا

- نقشه‌های شناختی و مفهومی‌های انتزاعی ۲۷۲
- یادگیری از راه بینش ۲۷۳
- باورهای پیشین ۲۷۴
- پایه‌های عصبی یادگیری ۲۷۶
- تغییرات ساختاری ۲۷۶
- تغییرات سلولی در یادگیری ساده ۲۷۶
- مرزهای پژوهش روانشناختی: ۲۷۷
- دستگاه‌های عصبی مرتبط با شرطی شدن ترس ۲۷۷
- بحث روز روانشناسی: ۲۷۸
- آیا هراس برخاسته از آمادگی فطری، یا پاسخی است شرطی؟ ۲۷۸
- چکیده‌ی فصل ۲۸۰
- اصطلاحات اصلی فصل ۲۸۱
- پرسشهایی برای تامل ۲۸۱
- منابعی برای مطالعه‌ی بیشتر ۲۸۱
- فصل هشتم: حافظه (دکتر یوسف کریمی) ۲۸۳**
- سه تمایز مهم ۲۸۵
- سه مرحله‌ی حافظه ۲۸۵
- حافظه‌ی فعال در برابر حافظه‌ی درازمدت ۲۸۶
- حافظه‌های گوناگون برای اطلاعات گوناگون ۲۸۸
- حافظه‌ی فعال ۲۸۸
- رمزگردانی ۲۸۸
- اندوزش ۲۹۰
- بازیابی ۲۹۱
- حافظه‌ی فعال و تفکر ۲۹۲
- انتقال از حافظه‌ی فعال به حافظه‌ی درازمدت ۲۹۳
- حافظه‌ی درازمدت ۲۹۴
- رمزگردانی ۲۹۴
- بازیابی ۲۹۶
- اندوزش ۲۹۸
- تعامل بین رمزگردانی و بازیابی ۲۹۹
- عوامل هیجانی در فراموشی ۲۹۹
- حافظه‌ی ناآشکار ۳۰۲
- حافظه در یادزدودگی ۳۰۲
- انبوه‌های گوناگون حافظه ۳۰۵
- حافظه‌ی ناآشکار در افراد بهنجار ۳۰۶
- بهسازی حافظه ۳۰۶
- تقصیر و فراختی حافظه ۳۰۷
- مرزهای پژوهش روانشناختی: ۳۰۷
- آیا مداوای گیاهی برای زوال حافظه امکان دارد؟ ۳۰۷
- تصویرسازی ذهنی و رمزگردانی ۳۰۸
- سبب معنایی و رمزگردانی ۳۰۹
- بافت و بازیابی ۳۰۹
- سازماندهی ۳۱۰
- تمرین بازیابی ۳۱۱
- روش «پس‌خبا» ۳۱۱
- حافظه‌ی سازا: ۳۱۲
- استنباطهای ساده ۳۱۲
- تصورات قالبی ۳۱۳
- طرحواره ۳۱۴
- بحث روز روانشناسی: ۳۱۵
- آیا خاطرات سرکوب شده اعتبار دارند؟ ۳۱۵
- چکیده‌ی فصل ۳۱۷
- اصطلاحات اصلی فصل ۳۱۸
- پرسشهایی برای تامل ۳۱۸
- منابعی برای مطالعه‌ی بیشتر ۳۱۸
- فصل نهم: زبان و اندیشه (دکتر محمدتقی براهنی) ۳۱۹**
- زبان و ارتباط ۳۲۱
- سطوح زبان ۳۲۱
- واحدها و فرایندهای زبان ۳۲۲
- مرزهای پژوهش روانشناختی ۳۲۴
- موضع‌یابی زبان در مغز ۳۲۴
- اثرات بافت بر فهم و تولید گفتار ۳۲۶
- رشد زبان ۳۲۷
- چه چیزی آموخته می‌شود؟ ۳۲۷
- فرایندهای یادگیری ۳۲۸
- عوامل فطری ۳۳۰
- مفهومیها و طبقه‌بندی: عناصر اصلی اندیشه ۳۳۲
- کارکرد مفهومیها ۳۳۳
- مصداق نمونه ۳۳۴
- سلسله مراتب مفهومیها ۳۳۶
- فرایندهای گوناگون طبقه‌بندی ۳۳۶
- اکتساب مفهوم ۳۳۷
- بنیادهای عصبی مفهوم و طبقه‌بندی ۳۳۹
- استدلال ۳۴۱
- استدلال قیاسی ۳۴۱
- استدلال استقرایی ۳۴۲
- اندیشیدن تجسمی ۳۴۴
- اساس عصبی تجسم ۳۴۵
- عملیات تجسمی ۳۴۶
- آفرینندگی دیداری ۳۴۸
- اندیشه در صحنه‌ی عمل: حل مسأله ۳۴۸
- راهبردها در حل مسأله ۳۴۸
- بازنمایی مسأله ۳۴۹
- خیرگان در مقایسه با تازه‌کاران ۳۵۰
- شبیه‌سازی کامپیوتری ۳۵۱
- بحث روز روانشناسی: ۳۵۲
- آیا زبان است که هدایت فکر را برعهده دارد یا بالعکس؟ ۳۵۲
- چکیده‌ی فصل ۳۵۴
- اصطلاحات اصلی فصل ۳۵۵
- پرسشهایی برای تامل ۳۵۵
- منابعی برای مطالعه‌ی بیشتر ۳۵۶

بخش پنجم: انگیزه و هیجان ۳۵۷

فصل دهم: انگیزه‌های بنیادی (دکتر بهروز بیرشک) ۳۵۹

- پاداش و انگیزش تشویقی..... ۳۶۲
- اعتیاد دارویی و پاداش..... ۳۶۳
- تعادل حیاتی و سابق..... ۳۶۴
- دما و تعادل حیاتی..... ۳۶۵
- تشنگی به‌منزله‌ی فرایندی تعادلی..... ۳۶۵
- گرسنگی..... ۳۶۶
- تعامل میان تعادل حیاتی یا مشوقها..... ۳۶۷
- نشانه‌های فیزیولوژیایی گرسنگی..... ۳۶۸
- یکپارچگی‌سازی پیامهای گرسنگی..... ۳۶۹
- حاتی..... ۳۷۱
- بی‌اشتهایی روانی و پرکاری مرضی (جوع)..... ۳۷۵
- جنسیت و میل جنسی..... ۳۷۷
- رشد حسی آغازین..... ۳۷۷
- هورمون‌ها در برابر محیط..... ۳۷۸
- رفتار جنسی در بزرگسالی..... ۳۸۰
- جهت‌گیری حسی..... ۳۸۴
- مرزهای پژوهش روانشناختی..... ۳۸۹
- نقش پذیری..... ۳۸۹
- بحث روز روانشناسی..... ۳۹۰
- آیا جهت‌گیری جنسی امری فطری است یا جامعه به آن شکل می‌دهد؟..... ۳۹۰
- چکیده‌ی فصل..... ۳۹۲
- اصطلاحات اصلی فصل..... ۳۹۳
- پرسشهایی برای تامل..... ۳۹۴
- منابعی برای مطالعه‌ی بیشتر..... ۳۹۴

فصل یازدهم: هیجان (دکتر بهروز بیرشک) ۳۹۵

- مولفه‌های هیجان..... ۳۹۷
- برانگیختگی و هیجان..... ۳۹۸
- شدت هیجان..... ۳۹۹
- مرزهای پژوهش روانشناختی..... ۴۰۰
- کاربرد برانگیختگی در روان‌نگاری..... ۴۰۰
- تغییر هیجان..... ۴۰۲
- شناخت و هیجان..... ۴۰۳
- شدت و تغییر هیجان..... ۴۰۳
- بعد زوری..... ۴۰۵
- حسی و حرکتی..... ۴۰۶
- هیجان مستقل از شناخت..... ۴۰۷
- جلوه‌های چهره در هیجان..... ۴۰۷
- یادگیری هیجان..... ۴۰۸
- هیجان در معنای..... ۴۰۹
- شدت و تغییر هیجان..... ۴۱۰
- واکنش‌های عمومی در هیجان..... ۴۱۱
- واکنش‌های هیجانی..... ۴۱۱
- هیجان و یادگیری..... ۴۱۱
- هیجان و یادگیری..... ۴۱۲

- پرخاشگری به‌مثابه سابق..... ۴۱۳
- پرخاشگری به‌مثابه پاسخ آموخت شده..... ۴۱۴
- ابزار پرخاشگری و بالایش..... ۴۱۶
- بحث روز روانشناسی..... ۴۱۹
- آیا هیجانهای مثبت برای آدمی مفید است؟..... ۴۱۹
- چکیده‌ی فصل..... ۴۲۱
- اصطلاحات اصلی فصل..... ۴۲۲
- پرسشهایی برای تامل..... ۴۲۲
- منابعی برای مطالعه‌ی بیشتر..... ۴۲۲

بخش ششم: شخصیت و فردیت ۴۲۳

فصل دوازدهم: تفاوت‌های فردی (دکتر محمدتقی براهنی) ۴۲۵

- زمینه‌های تفاوت‌های فردی..... ۴۲۸
- وراثت‌پذیری..... ۴۲۹
- تعامل شخصیت با محیط..... ۴۳۱
- اندازه‌گیری تفاوت‌های فردی..... ۴۳۴
- ویژگی‌های آزمونی شخصیت..... ۴۳۴
- اندازه‌گیری توان‌های هوشی..... ۴۳۵
- ارزیابی شخصیت..... ۴۴۰
- مرزهای پژوهش روانشناختی..... ۴۴۴
- راه دور و دراز بررسی شخصیت..... ۴۴۴
- نظریه‌های تازه در باب هوش..... ۴۴۵
- نظریه هوش چندگانه گاردنر..... ۴۴۵
- نظریه هوش و رشد شناختی آندرسن..... ۴۴۶
- نظریه سدوچنی استرنبرگ..... ۴۴۷
- نظریه زیست بوم‌شناختی سوسی..... ۴۴۸
- نظریه‌های هوش: خلاصه..... ۴۴۹
- بحث روز روانشناسی..... ۴۵۰
- آیا آزمونهای هوش، استعداد را درست نشان می‌دهند؟..... ۴۵۰
- چکیده‌ی فصل..... ۴۵۲
- اصطلاحات اصلی فصل..... ۴۵۳
- پرسشهایی برای تامل..... ۴۵۳
- منابعی برای مطالعه‌ی بیشتر..... ۴۵۳

فصل سیزدهم: شخصیت (دکتر سعید سامنی) ۴۵۵

- رویکرد روانکاوی..... ۴۵۷
- ساختار شخصیت..... ۴۵۸
- بیابانی‌شناسی شخصیت..... ۴۵۹
- رشد شخصیت..... ۴۵۹
- تغییر نظریه‌های فروید..... ۴۶۰
- آزمون‌های روانکاوی..... ۴۶۱
- ماهیت سر از دیدگاه روانکاوی..... ۴۶۳
- ارزیابی رویکرد روانکاوی..... ۴۶۴
- رویکرد رفتارگرایی..... ۴۶۵
- یادگیری اجتماعی: شرطی شدن..... ۴۶۶
- مرزهای پژوهش روانشناختی..... ۴۶۷
- پیامهای عصبی و شخصیت..... ۴۶۷

- ماهیت بشر از دیدگاه رفتارگرایی ۴۶۸
- ارزیابی رویکرد رفتارگرایی ۴۶۹
- رویکرد انسان‌گرایی ۴۶۹
- اندازه‌گیری همخوانی خود واقعی یا خود آرمانی ۴۷۱
- ماهیت بشر از دیدگاه انسان‌گرایی ۴۷۲
- ارزیابی رویکرد انسان‌گرایی ۴۷۳
- رویکرد شناختی ۴۷۳
- نظریه سازه شخصی کنی ۴۷۴
- خویشوارده (طرحواره خود) ۴۷۵
- نظریه طرحواره جنسیت هم ۴۷۶
- ارزیابی رویکرد شناختی ۴۷۷
- بحث روز روانشناسی: ۴۷۸
- آیا فروید هنوز زنده است؟ ۴۷۸
- چکیده‌ی فصل ۴۸۰
- اصطلاحات اصلی فصل ۴۸۰
- پرسشهایی برای تامل ۴۸۱
- منابعی برای مطالعه‌ی بیشتر ۴۸۱
- بخش هفتم: فشار روانی، آسیب‌شناسی روانی و درمان ۴۸۳
- فصل چهاردهم: فشار روانی، سلامت و مقابله با فشار (نیسان گاهان) ۴۸۵
- ویژگیهای رویدادهای تنش‌زا ۴۸۷
- رویدادهای آسیبی ۴۸۸
- مهارپذیری ۴۸۹
- پیش‌بینی‌پذیری ۴۸۹
- درآویختن با محدودیتهای شخصی ۴۹۰
- تعارضهای درونی ۴۹۲
- واکنشهای روانشناختی به فشار روانی ۴۹۲
- اضطراب ۴۹۲
- خشم و پرخاشگری ۴۹۴
- خمودگی و افسردگی ۴۹۴
- اختلال شناخت ۴۹۵
- واکنشهای فیزیولوژیایی به فشار روانی ۴۹۶
- پاسخ جنگ یا گریز ۴۹۶
- فشار روانی و پرفشاری ۴۹۷
- تأثیر فشار روانی بر سلامت ۴۹۸
- مرزهای پژوهش روانشناختی: ۵۰۱
- آیا به کمک تدابیر روانشناختی می‌توان بر بیماری سرطان تأثیر گذاشت؟ ۵۰۱
- میانجی‌های پاسخ به تنش ۵۰۳
- نظریه روانکاو ۵۰۳
- نظریه رفتارگرایی ۵۰۳
- نظریه شناختی ۵۰۳
- الگوی سنخ الف ۵۰۵
- مهارتهای مقابله ۵۰۷
- مقابله‌ی مسأله‌مدار ۵۰۷
- مقابله‌ی هیجان‌مدار ۵۰۷
- مکانیسم دفاعی و مقابله با فشار ۵۰۸
- حل و فصل فشار روانی ۵۱۳
- فنون رفتاری ۵۱۴
- فنون شناختی ۵۱۵
- تغییر رفتار سنخ الف ۵۱۶
- بحث روز روانشناسی: ۵۱۶
- آیا پندارهای خوشبینانه آدمی، نقش مثبتی بر سلامت او دارند؟ ۵۱۶
- چکیده‌ی فصل ۵۱۸
- اصطلاحات اصلی فصل ۵۱۸
- پرسشهایی برای تامل ۵۱۹
- منابعی برای مطالعه‌ی بیشتر ۵۱۹
- فصل پانزدهم: روانشناسی ناپهنجاری (دکتر کیانوش هاشمیان) ۵۲۱
- رفتار ناپهنجار ۵۲۳
- تعریف ناپهنجاری ۵۲۳
- پهنجاری چیست ۵۲۴
- طبقه‌بندی رفتار ناپهنجار ۵۲۵
- رویکردهایی به اختلال روانی ۵۲۷
- اختلالهای اضطرابی ۵۲۸
- اختلالهای وحشتزدگی ۵۲۹
- شناخت وحشتزدگی و ازدحام هراسی ۵۳۰
- هراس ۵۳۲
- شناخت هراس ۵۳۳
- اختلال وسواس فکری - عملی ۵۳۳
- شناخت اختلال وسواس ۵۳۵
- اختلال هیجان یا خلق ۵۳۶
- افسردگی ۵۳۶
- اختلال دوقطبی ۵۳۷
- مرزهای پژوهش روانشناختی: ۵۳۸
- افسردگی و خودکشی ۵۳۸
- شناخت اختلال‌های هیجان یا خلق ۵۳۹
- اختلال گسستگی هویت ۵۴۱
- اسکیزوفرنی ۵۴۳
- مشخصات اسکیزوفرنی ۵۴۳
- شناخت اسکیزوفرنی ۵۴۶
- اختلال شخصیت ۵۴۸
- شخصیت جامعه‌ستیز ۵۴۸
- شناخت شخصیت جامعه‌ستیز ۵۴۹
- اختلال شخصیتی مرزی ۵۵۰
- شناخت شخصیت مرزی ۵۵۱
- تعامل عوامل روانی - زیستی و اختلال روانی ۵۵۲
- جنون به عنوان محملی برای دفاع حقوقی ۵۵۲
- بحث روز روانشناسی: ۵۵۳
- آیا برچسب «کم‌توجهی / بیش‌فعالی» بیش از واقعیت تشخیص داده می‌شود؟ ۵۵۳
- چکیده‌ی فصل ۵۵۵

- اصطلاحات اصلی فصل ۵۵۶
- پرسشهایی برای تامل ۵۵۶
- منابعی برای مطالعه‌ی بیشتر ۵۵۷
- فصل شانزدهم: روشهای درمان (نیسان گاهان) ۵۵۹**
- زمینه‌ی تاریخی ۵۶۱
- نخستین تیمارستانها ۵۶۱
- تسهیلات درمانی نوین ۵۶۳
- متخصصانی که به رواندرمانی می‌پردازند ۵۶۵
- شیوه‌های رواندرمانی ۵۶۵
- درمانهای روانکاری ۵۶۶
- رفتاردرمانی ۵۶۷
- رفتاردرمانی شناختی ۵۷۱
- درمانهای انسان‌گرا ۵۷۳
- رویکرد التقاضی ۵۷۴
- گروه‌درمانی و خانواده‌درمانی ۵۷۵
- درمان کودکان ۵۷۸
- اثربخشی رواندرمانی ۵۷۸
- ارزیابی رواندرمانی ۵۷۸
- مقایسه رواندرمانی‌ها ۵۷۹
- عاملهای مشترک میان رواندرمانی‌ها ۵۸۰
- مرزهای پژوهش روانشناختی ۵۸۱
- پاسخ دارونمایی ۵۸۱
- درمانهای زیستی ۵۸۲
- داروهای رواندرمانبخش ۵۸۲
- درمان با ضربه برقی تشنج‌آور ۵۸۵
- تنفیق درمانهای روانشناختی و زیستی ۵۸۵
- اثرات فرهنگ و هویت جنسی بر درمانگری ۵۸۶
- تأمین بهداشت روانی ۵۸۷
- منابع محلی و درمانگران غیرحرفه‌ای ۵۸۷
- چگونه به بهداشت روانی خود کمک کنیم ۵۸۸
- بحث روز روانشناسی ۵۹۰
- آیا سازمان الکلی‌های گمنام (AA) در جلوگیری از می‌بارگی (اعتیاد به الکل) کارایی دارد؟ ۵۹۰
- چکیده‌ی فصل ۵۹۱
- اصطلاحات اصلی فصل ۵۹۳
- پرسشهایی برای تامل ۵۹۳
- منابعی برای مطالعه‌ی بیشتر ۵۹۳
- بخش هشتم: رفتار اجتماعی ۵۹۵**
- فصل هفدهم: شناخت اجتماعی و احساسات اجتماعی (دکتر یوسف کریمی) ۵۹۷**
- نظریه‌های شهودی درباره‌ی رفتار اجتماعی ۵۹۹
- طرحواره ۶۰۰
- تصور قالبی ۶۰۴
- اسنادها ۶۰۷
- تفاوت‌های فرهنگی در فرایند اسناد ۶۱۱
- نگرش ۶۱۱
- همسازی نگرشها ۶۱۲
- کارکردهای نگرش ۶۱۳
- نگرش و رفتار ۶۱۶
- نظریه‌ی ناهماهنگی شناختی ۶۱۷
- جاذبه‌ی میان فردی ۶۱۸
- جاذبه‌ی عشقی / جنسی و عشق ۶۲۱
- راهبردهای پیوندجویی و جفت‌یابی ۶۲۳
- مرزهای پژوهش روانشناختی ۶۲۴
- انگیزتگی بیرونی و ایجاد هوس ۶۲۴
- بحث روز روانشناسی ۶۲۵
- آیا ریشه‌های تفاوت‌های جنسیتی در جفت‌جویی اساساً ناشی از تکامل است یا یادگیری اجتماعی؟ ۶۲۵
- چکیده‌ی فصل ۶۲۷
- اصطلاحات اصلی فصل ۶۲۹
- پرسشهایی برای تامل ۶۲۹
- منابعی برای مطالعه‌ی بیشتر ۶۲۹
- فصل هجدهم: تعامل اجتماعی و نفوذ اجتماعی (دکتر یوسف کریمی) ۶۳۱**
- حضور دیگران ۶۳۳
- آسان‌سازی اجتماعی ۶۳۳
- فردیت‌زدایی (نافردي شدن) ۶۳۵
- مداخله‌ی ناظران ۶۳۷
- مرزهای پژوهش روانشناختی ۶۴۰
- نوع‌دوستی ۶۴۰
- متابعت و مقاومت ۶۴۱
- همسویی با اکثریت ۶۴۱
- نفوذ اقلیت ۶۴۳
- اطاعت از مراجع قدرت ۶۴۴
- قدرت موقعیت ۶۴۸
- تمرد و طغیان ۶۵۰
- درونی‌سازی ۶۵۲
- پیام قانع‌ساز (ترغیب‌کننده) ۶۵۲
- گروه‌های مرجع و همانندسازی ۶۵۵
- تصمیم‌گیری جمعی ۶۵۶
- قطبی شدن گروهی ۶۵۷
- گروه‌اندیشی ۶۵۸
- بحث روز روانشناسی ۶۶۰
- اثرات سیاست جبران مثبت است یا منفی؟ ۶۶۰
- چکیده‌ی فصل ۶۶۲
- اصطلاحات اصلی فصل ۶۶۴
- پرسشهایی برای تامل ۶۶۴
- منابعی برای مطالعه‌ی بیشتر ۶۶۴
- پیوست: روشهای آماری و اندازه‌گیری (دکتر محمدنقی براهنی) ۶۶۵**
- آمار توصیفی ۶۶۷

۶۷۵	• ضریب همبستگی	۶۶۷	○ توزیع فراوانی
۶۷۵	○ همبستگی گشتاوری	۶۶۷	○ شاخص‌های گرایش مرکزی
۶۷۶	○ تفسیر ضریب همبستگی	۶۶۹	○ شاخص‌های تغییرپذیری
۶۷۹	فهرست موضوعی	۶۷۱	• استنباط آماری
۶۹۱	واژه‌نامه توصیفی	۶۷۱	○ جامعه نمونه
۷۱۷	واژه‌نامه	۶۷۱	○ توزیع پهنجار
۷۲۷	نامنامه	۶۷۳	○ مقیاس‌بندی داده‌ها
۷۳۳	منابع	۶۷۳	○ درجه‌ی معرف‌بودن میانگین
۷۶۵	دکتر محمدتقی براهنی: بزرگمردی فروتن	۶۷۳	○ معناداری تفاوت

چند عنوان کوتاه و بسیار خواندنی

بحث روز روانشناسی

۶۱	آیا آدمی طبیعتاً خودخواه است؟
۹۶	برخاشگری آدمی: برخاشته از عوامل زیستی است یا محیطی؟
۱۳۳	والدین در رشد فرزندانشان خود چقدر نقش دارند؟
۱۷۲	برای درمان درد مزمن آیا می‌توان شبه‌افیونها را به‌کار برد؟
۲۰۷	رشد ادراک آیا فرایندی فطری است یا اکتسابی؟
۲۴۶	چه عواملی موجب احساس خواب می‌شود؟
۲۷۸	آیا هراس، برخاسته از آمادگی فطری یا پاسخی است شرطی؟
۳۱۵	آیا خاطرات سرکوب شده اعتبار دارند؟
۳۵۲	آیا زبان است که هدایت فکر را برعهده دارد یا بالعکس؟
۳۹۰	آیا جهت‌گیری جنسی امری فطری است یا جامعه به آن شکل می‌دهد؟
۴۱۹	آیا هیجانهای مثبت برای آدمی مفید است؟
۴۵۰	آیا آزمونهای هوش، استعداد را درست نشان می‌دهند؟
۴۷۸	آیا فروید هنوز زنده است؟
۵۱۶	آیا پندارهای خوشبینانه آدمی، نقش مثبتی بر سلامت او دارند؟
۵۵۳	آیا برچسب «کم‌توجهی / بیش‌فعالی» بیش از واقعیت تشخیص داده می‌شود؟
۵۹۰	آیا سازمان الکلی‌های گمنام (AA) در جلوگیری از می‌بارگی (اعتیاد به‌الکل) کارایی دارد؟
۶۲۵	آیا ریشه‌های تفاوت‌های حسیتی در حمت‌جویی اساساً ناشی از تکامل است یا یادگیری اجتماعی؟
۶۶۰	اثرات سیاست جبران مثبت است یا منفی؟

مرزهای پژوهش روانشناختی

۵۸	رویکردهای میان‌رشته‌ی
۷۷	روانشناسی ملکولی
۱۲۵	اثرات مراقبت‌های روزانه (مهد کودک)
۱۶۳	گوش و چشم مصنوعی
۱۸۰	تسکین درد، در دستی که دیگر وجود ندارد
۲۲۶	تحکیم حافظه در خواب آر بی ام
۲۷۷	دستگاههای عصبی مرتبط با شرطی شدن ترس
۳۰۷	آیا مداوای گیاهی برای زوال حافظه امکان دارد؟
۳۲۴	موضع‌یابی زبان در مغز
۳۸۹	نقش‌پذیری
۴۰۰	کاربرد برانگیختگی در دروغیابی
۴۴۴	فصل دوازدهم: راه دور و دراز بررسی شخصیت
۴۶۷	فصل سیزدهم: پیامهای عصبی و شخصیت
۵۰۱	فصل چهاردهم: آیا به کمک تدابیر روانشناختی می‌توان بر بیماری سرطان تأثیر گذاشت؟
۵۳۸	فصل پانزدهم: افسردگی و خودکشی
۵۸۱	فصل شانزدهم: پاسخ دارونمایی
۶۲۴	فصل هفدهم: انگیزگی بیرونی و ایجاد هوس
۶۴۰	فصل هجدهم: بوعدوستی